

28 Σεπτεμβρίου, 1990

[ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, ΝΙΚΗΤΑΣ, ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, Διστές]

ΛΟΥΙΖΟΣ ΠΑΛΛΑΡΗΣ,

Εφεσείων

v.

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗ ΒΟΓΑΖΙΑΝΟΥ,

Εφεσίβλητου.

(Πολιτική Έφεση Αρ. 7459).

*Πολιτική Δικονομία — Προτάσεις διαδίκων — Ανάγκη σχολαστικής
τήρησης των σχετικών κανόνων.*

*Δικαστική απόφαση — Παράλειψη αναλύσεως της μαρτυρίας — Πα-
ράλειψη ενασχολήσεως με όλα τα επίδικα θέματα — Ευρήματα μη
συνάδοντα με την δοθείσαν μαρτυριάν ή τα δικόγραφα — Επανεκ-
δίκαση υποθέσεως.*

5

Στην υπόθεση αυτή το Ανώτατο Δικαστήριο διέταξε επανεκδί-
καση της αγωγής, με βάση τα συμπεράσματα που διαγράφονται
στο δεύτερο πιο πάνω περιληπτικό σημείωμα.

*Η Έφεση επιτρέπεται. Διαταγή επανεκδικά-
σεως. Έξοδα εφέσεως και έξοδα προηγηθεί-
σης δίκης να ακολουθήσουν το αποτέλεσμα
της νέας δίκης.*

10

Έφεση.

Έφεση από τον ενάγοντα κατά της απόφασης του
Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας (Χατζηκωνσταντί-
νου, Α.Ε.Δ.) που δόθηκε στις 24 Ιουνίου, 1987 (Αρ. Αγω-
γής 8793/85), με την οποία η απαίτησή του για το ποσό
των £1,781.-, δυνάμει συναλλαγματικής και/ή γραμματίου,
απορρίφθηκε.

15

20

Π. Φρακάλας και Ε. Φλουρέντζος, για τον εφεσείοντα.

Χαρ. Λοΐζου, για τον εφεσίβλητο.

Cur. adv. vult.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ Δ.: Την απόφαση του Δικαστηρίου θα διαβάσει ο Δικαστής κ. Χρ. Αρτεμίδης.

- 5 ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ Δ.: Τα γεγονότα της κρινόμενης έφεσης, που ακολουθούν, καταδεικνύουν πως η κακή διατύπωση των δικογράφων απολήγει σε πλήρη σύγχυση των επιδικων θεμάτων κατά την ακροαματική διαδικασία, τα οποία στο τέλος μένουν και αναπάντητα. Η σύνταξη των δικογράφων διέπεται βέβαια από τους κανόνες Πολιτικής Δικονομίας, οι οποίοι και πρέπει να τηρούνται σχολαστικά, όπως επανειλημμένα έχει τονίσει το Ανώτατο Δικαστήριο. Σαφήνεια βέβαια σ' αυτά προϋποθέτει λεπτομερείς και ορθές οδηγίες των διαδίκων προς τους δικηγόρους τους.
- 10
- 15 Η αιτία της αγωγής, όπως διατυπώνεται στην έκθεση απαιτήσεως, είναι η μη πληρωμή μιας συναλλαγματικής για ποσό £1,781 που εξέδωσε ο εναγόμενος - εφεσίβλητος προς τον ενάγοντα - εφεσείοντα. Στην έκθεση υπερασπίσεως ο εφεσίβλητος παραδέχεται την υπογραφή της επιταγής, ισχυρίζεται όμως ότι την ακύρωσε επειδή η αντιπαροχή για την οποία υπογράφηκε δεν δόθηκε από τον εφεσείοντα. Ο εφεσίβλητος πρόβαλε τον ισχυρισμό ότι η συναλλαγματική εξεδόθη με την προϋπόθεση ότι θα πληρωνόταν το ποσό που προβλέπεται σε αυτή, όταν και εφόσον ο εφεσείων εξασφάλιζε την πώληση του 15% τουλάχιστον των μετοχών της εταιρείας "Αιγιαλούσας Λτδ" προς την εταιρεία "Ερμής Ασφαλιστική Εταιρεία Λτδ". Ο εφεσείων ήταν μέλος του διοικητικού συμβουλίου της Αιγιαλούσας Λτδ, ενώ ο εναγόμενος διευθυντής της Ασφαλιστικής Εταιρείας Ερμής Λτδ. Επειδή, πάντοτε σύμφωνα με τους ισχυρισμούς του εφεσίβλητου, ο εφεσείων απέτυχε να εκπληρώσει την υποχρέωση αυτή, έτσι και ο ίδιος δεν πλήρωσε την συναλλαγματική.
- 20
- 25
- 30

- 35 Ο εφεσείων δεν καταχώρισε απάντηση στους πιο πάνω ισχυρισμούς του εφεσίβλητου στην έκθεση υπερασπίσεώς

του. Κατά την ακροαματική διαδικασία και στη διάρκεια της αντεξέτασης του εφεσείουτος, ο οποίος στην κυρίως εξέτασή του αρκέστηκε μόνο στο να παρουσιάσει την επίδικη συναλλαγματική, του υποβλήθηκαν ερωτήσεις με σκοπό να καταδειχτεί ότι ο εφεσίβλητος υπέγραψε τη συναλλαγματική ως διευθυντής και εκ μέρους της Ασφαλιστικής Εταιρείας Ερμής Λτδ, και επομένως δεν ήταν προσωπικά υπεύθυνος να την εξοφλήσει. Οι ερωτήσεις πάνω στο θέμα αυτό ήταν πολλές, όπως φαίνεται από το ενώπιόν μας πρακτικό του Δικαστηρίου, και δεν ηγέρθη καμιά ένσταση από τον δικηγόρο του εφεσείουτος. Όταν περατώθηκε η υπόθεση για τον εφεσείουτο και άρχισε την δική του ο εφεσίβλητος, παρουσιάστηκε για τον πρώτο άλλος δικηγόρος.

Όταν επιχείρησε ο εφεσίβλητος να αναφερθεί στα γεγονότα που οδήγησαν στην υπογραφή της συναλλαγματικής ο δικηγόρος του εφεσείουτος ήγειρε ένσταση με την εισήγηση πως ο εφεσίβλητος δεν μπορούσε να αναφέρεται στα γεγονότα αυτά, αλλά να ερωτηθεί μόνο κατά πόσο υπέγραψε τη συναλλαγματική και για ποιό λόγο. Προφανώς ο συνήγορος υπέβαλλε με την ένστασή του ότι δεν μπορούσε να δοθεί εξωγενής της συναλλαγματικής μαρτυρία για να αντικρουστεί το περιεχόμενό της. Ο δικηγόρος του εφεσίβλητου σε απάντηση ανέφερε ότι ήδη δόθηκε αρκετή μαρτυρία, που έγινε αποδεκτή δίχως ένσταση πάνω στα γεγονότα που αφορούσαν την έκδοση της επιταγής, από τον ίδιο τον εφεσείουτο και επομένως το Δικαστήριο θα έπρεπε να απορρίψει την ένσταση.

Το πρωτόδικο Δικαστήριο δεν έδωσε την ευκαιρία στους δικηγόρους να επιχειρηματολογήσουν πάνω στην ένσταση του δικηγόρου του εφεσείουτος και συνοπτικά την απέρριψε, επιτρέποντας τις σχετικές ερωτήσεις με την αιτιολογία ότι αυτές συνάδουν με τους ισχυρισμούς του εφεσίβλητου που προβάλλονταν στην έκθεση υπερασπίσεώς του.

Στην απόφασή του το πρωτόδικο Δικαστήριο συμπεραίνει πως τα επίδικα θέματα είναι δύο, τα οποία και δια-

τυπώνει σε ξεχωριστές παραγράφους (α) και (β). Τις παραθέτουμε εδώ αυτούσιες.

5 "(α) Ότι υπέγραψε το τεκμήριο 1 όχι υπό την προσωπική του ιδιότητα αλλά υπό την ιδιότητά του σαν διευθυντού και κυριότερου μέτοχου της ΕΡΜΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΛΤΔ.

10 (β) Ότι υπέγραψε το τεκμήριο 1 και θα κατέβαλλε το σ' αυτό αναφερόμενο ποσό αν και εφόσον μέχρι τις 30.6.83 ο ενάγων θα εξεύρισκε μετοχές του ταμειυτηρίου ΑΙΓΙΑΛΟΥΣΑΣ ΛΤΔ τες οποίες να αγοράσει η ΕΡΜΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ, έτσι που η τελευταία αυτή εταιρεία να αποκτήσει μέχρι 15% των όλων μετοχών του ταμειυτηρίου ΑΙΓΙΑΛΟΥΣΑΣ ΛΤΔ."

15 Στη συνέχεια της απόφασής του ο πρωτόδικος δικαστής, αφού παραθέτει τα γεγονότα, προχωρεί και συζητεί το ζήτημα κατά πόσο μπορούσε να γίνει αποδεκτή μαρτυρία έξω από το περιεχόμενο της συναλλαγματικής, με σκοπό να το αντικρούσει σε ότι αφορά τα ζητήματα όπως
20 τα καθόρισε στο (α) και (β) πιο πάνω. Αφού δε ενδιέτριψε στη νομολογία πάνω στο θέμα, καταλήγει στο συμπέρασμα πως εξωγενής μαρτυρία ήταν αποδεκτή για να αντικρούσει το περιεχόμενο της συναλλαγματικής. Τέλος, και πολύ συνοπτικά, αγγίζει τη μαρτυρία των διαδίκων για να
25 κρίνει πως ο εφεσείων παραδέχτηκε στη μαρτυρία του ότι ο εφεσίβλητος ενεργούσε ως διευθυντής της Ασφαλιστικής Εταιρείας Ερμής Λτδ και επομένως δεν ήταν προσωπικά υπεύθυνος για την εξόφληση της συναλλαγματικής, με αποτέλεσμα να απορρίψει την αγωγή.

30 Έχουμε τη γνώμη ότι είναι εσφαλμένο το συμπέρασμα του πρωτόδικου Δικαστηρίου πως ο ισχυρισμός του εφεσίβλητου, ότι υπέγραψε τη συναλλαγματική υπό την ιδιότητά του ως διευθυντής της Ασφαλιστικής Εταιρείας Ερμής Λτδ, συνάδει με την έκθεση υπερασπίσεώς του.
35 Πάνω στο θέμα αυτό το περιεχόμενο της έκθεσης υπερασπίσεως είναι τουλάχιστον δίγλωσσο, με απόκλιση προς

την αντίθετη άποψη. Τα πιο κάτω αποσπάσματα από την έκθεση υπερασπίσεως επαληθεύουν την άποψή μας:

"5. Ο ενάγων ως αναφέρθη προηγουμένως ανέλαβεν να εξεύρη από διαφόρους μετόχους του Ταμειτηρίου, τας υπό της ΕΡΜΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ 5
ζητηθείσας μετοχάς και προσήλθεν εις συμφωνία μετά του εναγομένου ότι εάν ο ενάγων εξεύρη τας υπό της ΕΡΜΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΛΤΔ ζητηθείσας μετοχάς, τότε η ΕΡΜΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ έναντι των υπηρεσιών του προς αυτήν θα 10
του κατέβαλλεν το ποσό των Λ.Κ.0.65 σεντ περιπλέον δια εκάστην μετοχήν που είχεν αγοράσει η ΕΡΜΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ ως περιγράφεται εις την παράγραφον 2 υποπαράγραφον (γ) ήτοι η ΕΡΜΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ θα επλήρωνε περιπλέον 15
του ποσού των Λ.Κ.2,055.- και το ποσόν των Λ.Κ.1,781.-

6. Ο ενάγων προς εξασφάλισίν του, δια τας υπ' αυτού εκτελεσθησομένας υπηρεσίας, παρακάλεσεν τον εναγόμενον όπως του υπογράψη και του εκδώση μία 20
συναλλαγματική προς όφελός του με ημερομηνίαν λήξεως την 30ην Ιουνίου, 1983 καθ' ότι μέχρι την 30ην Ιουνίου, 1983 θα εξεύρη τας ζητηθείσας μετοχές και θα είναι έτοιμος, περιπλέον όπως μεταβιβάση ταύτας εις 25
την ΕΡΜΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ. Ο εναγόμενος βασιζόμενος πάντοτε εις την άνωθι αναφερομένη συμφωνία εξέδωσεν και υπέγραψεν την ρηθείσαν συναλλαγματική προς όφελος του ενάγοντος με την ρητήν προϋπόθεσιν ότι η ρηθείσα συναλλαγματική θα 30
ετιμάτο υπ' αυτού εφόσον ο ενάγων εξεύρη και είναι έτοιμος να μεταβιβάση τας ζητηθείσας μετοχάς επ' ονόματι της ΕΡΜΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΛΤΔ.

7. Ο ενάγων απέτυχεν πλήρως εις την εξεύρεσιν των άνωθι μετοχών, αν και πλειστάκις ειδοποιήθη υπό του εναγομένου όπως πράξη τούτο. Λόγω της πλήρης αποτυχίας του ενάγοντος δια εξεύρεσιν των άνωθι μετοχών, ο εναγόμενος βασιζόμενος πάντοτε εις την άνωθι 35

συμφωνία των ηναγκάσθη να ακυρώση την ρηθείσαν συναλλαγματικήν.

5 8. Είναι ο ισχυρισμός του εναγομένου ότι η ρηθείσα συναλλαγματική κατέστη άκυρος και εστερημένη ουδ-
 δήποτε νομίμου αποτελέσματος, καθ' ότι ο ενάγων απέ-
 τυχε εις την υποχρέωσιν προς εκπλήρωσιν της υποχρε-
 10 ώσεως (LACK OF CONSIDERATION) προς τον εναγόμενον ως η μεταξύ των Συμφωνία και συνιστά ολοκληρωτικήν απουσία ανταλλάγματος καθ' ότι η
 αντιπαροχή δια την ρηθείσαν συναλλαγματικήν απέτυ-
 χεν πλήρως από τον εναγόμενον."

15 Κατά τη συζήτηση της κρινόμενης έφεσης ο δικηγόρος του εφεσειόντος μας παρέπεμψε σε αποσπάσματα της μαρτυρίας του για να αποδείξει την εκδοχή του, ότι δηλα-
 δή ο εφεσίβλητος είναι προσωπικά υπεύθυνος για το χρέος της συναλλαγματικής. Μας υπέδειξε επίσης πως
 20 τούτο έγινε παραδεκτό στη μαρτυρία του εφεσίβλητου. Το ίδιο όμως έκαμε και ο δικηγόρος του τελευταίου, που πράγματι εντόπισε στη μαρτυρία του εφεσειόντος απο-
 σπάσματα που ενίσχυαν τη δική του θέση. Το πρωτόδικο Δικαστήριο, όπως έχουμε ήδη πει, δεν έκαμε καμιά ανάλυ-
 ση της μαρτυρίας. Περιορίστηκε μόνο να διατυπώσει τα συμπεράσματά του από αυτή μέσα σε λίγες γραμμές.

25 Όπως έχουμε ήδη αναφέρει, στο μεγαλύτερο μέρος της πρωτόδικης απόφασης αναλύονται οι αρχές βάσει των οποίων γίνεται αποδεκτή εξωγενής ενός εγγράφου μαρτυ-
 ρία για να αντικρουστεί το περιεχόμενό του. Η συζήτηση αυτή γίνεται σε αναφορά με τους ισχυρισμούς του εφεσί-
 30 βλητου και ο δικηγόρος του εφεσειόντος εισηγήθηκε ενώπιόν μας πως εσφαλμένα το Δικαστήριο αποδέχτηκε τέ-
 τοιου είδους μαρτυρία. Εδώ βέβαια μπορούμε να επιση-
 μάνουμε πως πρώτος ο εφεσειών προσκόμισε εξωγενή μαρτυρία γιατί ενώ η αγωγή του βασίζεται σε χρέος συ-
 35 ναλλαγματικής, στην οποία αναφέρεται πως η αντιπαροχή ήταν χρήματα που δόθηκαν τοις μετρητοίς, στη μαρτυρία του, και σε αντίθεση με την έκθεση απαιτήσεως, ισχυρίστη-
 κε πως ήταν υπόλοιπο οφειλόμενου χρέους της συμφωνη-

θείσης αξίας των μετοχών που αγόρασε η Ασφαλιστική Εταιρεία Ερμής από μετόχους της εταιρείας Αιγιαλούσας Λτδ τους οποίους εκπροσωπούσε.

Η πιο πάνω αναφορά στην υπόθεση, όπως αυτή πα- 5
ρουσιάστηκε στο πρωτόδικο Δικαστήριο, δείχνει πως ενώ-
πιόν του δεν συζητήθηκαν τα επίδικα ζητήματα και ταυτό-
χρονα ότι τα ευρήματά του πάνω σε αυτά, που θεώρησε 5
σκόπιμο να αποφασίσει, δεν υποστηρίζονται από τα δικό-
γραφα και τη μαρτυρία, που, εξάλλου όπως έχουμε ήδη 10
υποδείξει, είναι αντίθετη με αυτά. Το Δικαστήριο δε απορ-
ρώπτοντας την αγωγή, μετά που έκρινε ότι ο εφεσίβλητος
δεν ήταν προσωπικά υπεύθυνος για το χρέος της συναλ-
λαγματικής, δεν προχώρησε να κάμει οποιαδήποτε ευρή-
ματα πάνω στους υπόλοιπους εκατέρωθεν ισχυρισμούς 15
για να μην επηρεάσει, όπως αναφέρει στην απόφασή του,
τη διατύπωση της δικογραφίας και τη σχετική μαρτυρία
σε μια πιθανή νέα αγωγή.

Ο δικηγόρος του εφεσίβλητου εισηγήθηκε πως κάτω 20
από τις περιστάσεις αυτές το παρόν Δικαστήριο δεν μπο-
ρούσε να κάμει διαφορετικά παρά να διατάξει επανεκδί-
καση της υπόθεσης. Ο δικηγόρος του εφεσείοντος συμφώ-
νησε με αυτή τη θέση προσθέτοντας πως τούτο είναι
αναπόφευκτο εφόσον τα υπόλοιπα επίδικα ζητήματα έμει-
ναν αναπάντητα από το πρωτόδικο Δικαστήριο. Μας κά- 25
λεσε όμως να ανατρέψουμε το εύρημα του Δικαστηρίου
ότι ο εφεσίβλητος δεν ήταν προσωπικά υπεύθυνος πάνω
στη συναλλαγματική.

Έχουμε τη γνώμη, ότι με βάση τα όσα έχουμε συζητήσει 30
πιο πάνω, πως ενδείκνυται να διαταχθεί επανεκδίκαση
της υπόθεσης. Η εισήγηση του δικηγόρου του εφεσείοντος
θα απαιτούσε από το παρόν Δικαστήριο να προβεί σε ευ-
ρήματα πάνω στην αξιοπιστία των μαρτύρων, που είναι
καθαρά έργο του πρωτόδικου Δικαστηρίου και εφόσον βέ-
βαια αυτή συνάδει με τα δικόγραφα.

Η έφεση επομένως επιτρέπεται και διατάσσεται επανεκ- 35
δίκαση της υπόθεσης, βάσει του άρθρου 25(3) του Περί Δι-

καστηρίων Νόμου 1960. Τα έξοδα της πρωτόδικης διαδικασίας και της έφεσης να ακολουθήσουν το αποτέλεσμα της απόφασης της νέας δίκης.

Έφεση επιτρέπεται. Διαταγή για επανεκδίκαση.